

לטייל



שתפתח לוי שביילי השכל עד שאכנס בחדרי התורה הקדושה ואזכה לבנם ולטייל בתורתך הקדושה מחדר לחדר ומפלאיין פלאיין ומחיבא לחיבא ומכית לעליה ומעליה לעליה

גליון מס'

13

חקת - בלק תשפ"ג

תורה

סב

ליקרימ קמא

גליון דו שבועי למטיילים בתורת רביה"ק בסדר התורה הזמנית

חיים של תורה

נקודות לחיים מ'התורה הזמנית'

שידוד הטבע הרוחני

חוקי הטבע הרוחניים

כל מושג בעולם בנוי בצורה יחסית. מה שבמדרגה אחת נחשב למשפיע, ביחס למדרגה שמעליו הוא נחשב מקבל. ועל כן גם המדרגה הנמוכה, שביחס למדרגות שמעליה היא 'מקבלת' מהם, כלפי המדרגה הנמוכה יותר ממנה, נחשבת היא למשפיעה (כמבואר בכלל השמיני).

והדברים אמורים ונכונים גם כשאנו מדברים בתורה ס"ב על המושגים של ה'טבע' ו'שידוד הטבע'. הטבע בעצמו על כל סיבותיו הרבים והשונים הינו הסתר לכל גילוי אלוקי, ולכן עצם הרוחניות, התורה והמצוות, וכל עצות הצדיקים, הינם בבחינה מסוימת שידוד הטבע. שהרי כל גילוי רוחני, כל עצה ופתרון, הינם עומדים בסתירה גמורה לממלכת הטבע והכפירה.

אך שימו לב! גם בתוך יקום שכולו אלוקי ורוחני, שוררים חוקים, שהם כעין טבעים רוחניים. הטבע האלוקי הינו מערכת שלימה של חוקים רוחניים שהקב"ה הטביע בעולם. כמו שבטבע הגשמי שפרכת מים על אש מחייבת את כיבוי האש. כך גם בטבע הרוחני ישנם חוקים שמחייבים מציאות. אם למשל הקליפות גברו על האדם והם יונקים מהאדם על ידי תאוות אכילה, אזי הטבע הרוחני מחייב שאותו האדם לא יוכל לדבר שום דיבור לפני השי"ת. ואותו טבע מחייב שאם אותו אדם יתענה, יחזור אליו כוח הדיבור הרוחני.

וכשם שיש טבע גשמי וטבע רוחני, יש גם שידוד טבע גשמי ושידוד הטבע הרוחני. יש כוח ביד הצדיקים לשדד את הטבע הגשמי, להפוך מים לדם ואפילו ים ליבשה. וכך גם יש כוח ביד הצדיקים לשדד לפי הצורך את הטבע הרוחני, בכדי לאפשר לאלו שנפלו לגמרי מכל חוקי הטבע הרוחני, שנסתרו מהם גילוי אלוקותו לגמרי בקושיות שאין עליהם תשובה, לחזור לתוך מהלך החוקים הטבעיים הרוחניים, עד שכולם יקראו בשם ה' בשלמות (עיי'ן בהקדמת הספר 'ביאור הליקוטים').

חשוב להדגיש, שאין הכוונה ח"ו לומר, שיש כוח

ביד הצדיק לבטל איזו מצווה או איסור, שהרי זאת התורה וחוקיה הרוחניים לא תהא מוחלפת ומבוטלת ח"ו, אלא שאותם חוקי טבע רוחני שהם מקשרים בין מצווה למצווה ובין עבירה לעבירה ח"ו, שהם אלו שמחייבים לדוגמה, את כל מי שנפל בקושיות שאין עליהם תשובה, בהכרזה החלטית "כל באיה לא ישובו"! והם אלו שיכולים להתבטל על ידי שידוד הטבע הרוחני בכוח הצדיק וגילויו הפלאיים.

גזירת השי"ת ומערכת המזלות

בתורה ס"ב רבינו מבאר את הפסוק "כי כמוך כפרעה" על פי פירוש רש"י, שיהודה אמר ליוסף "מה פרעה גוזר ואינו מקיים אף אתה גוזר ואינך מקיים". לפי דברי רבינו כל פסוק זה מרמז על מליצת השכינה אצל הקב"ה בעת הייחוד. וכך השכינה אומרת להשם יתברך: שכאשר הצדיק מבטל את הגזירה שנגזרת על ידי מערכת המזלות הגשמיים (שהיא בבחינת פרעה) הוא מגלה את גילוי אלקותו מעל הטבע, שמתגלה שיש אלוקי נמצא, שהוא עושה רצון צדיק. רבינו אף מסמיך לדבריו את דברי הגמרא על הפסוק "צדיק מושל יראת אלוקים", שהשי"ת כביכול אומר "מי מושל ביי צדיק! שאני גוזר גזירה ומבטלה (הצדיק).

דברים אלו צריכים ביאור מכמה זוויות; בתחילה יש להבין באיזו גזירה מיוחדת רבינו עוסק בתורה ס"ב? ומה הפירוש בדבריו שגזירת מערכת המזלות היא דומה לגזירת השי"ת, וכשם שהצדיק מבטל את הגזירה הזאת של מערכת המזלות כך הוא מבטל את גזירת השי"ת, הלא גזירת מערכת המזלות היא בעצמה גזירת השי"ת, וח"ו להפריד את מערכת המזלות לכוח נפרד מהשי"ת?

ביטול גזירת התענית

ונהג על פי ההקדמה שהקדמנו לעיל, כל מהלך התורה הולך ומתבהר:

הגזירה המדוברת כאן בתורה, זו שנראית לעין, כאילו מערכת המזלות היא זו שחייבה ופעלה

את אותה גזירה, זוהי גזירת הרעב. כאשר הפסוק מתאר שבאותם ימים שאברהם אבינו נכנס לארץ ישראל פקדה את ארץ ישראל גזירת רעב, אפשר להסתכל על כך בעיניים של טבע גשמי, שמערכת המזלות בלבד (ח"ו) גזרה וחייבה את הארץ שלא תצמיח ותוציא את פרייה ועל כן פקד הרעב את הארץ.

הצדיק יש לו כוח לבטל את גזירת הרעב הגשמית (כעין שראינו אצל יוסף ויעקב ואכמ"ל), בזה יתגלה שידוד הטבע הגשמי ויתגלה שיש אלוקי נמצא, אך ההתמקדות רק בגזירת הרעב הגשמית וביטולה באופן גשמי, הוא עדיין בגדר התעסקות עם הסיבות. וכאשר הצדיק רואה את הסיבה שהיא סיבת כל הסיבות, הוא רואה את גזירת החוק והטבע הרוחני, שהיא הגזירה של השי"ת בעצמו, שהגזירה הזאת היא השורש הרוחני של הגזירה הגשמית.

בתורה זו רבינו מגלה, שהגזירה הרוחנית של יניקת הקליפות והתגברות תאוות הרעב, דהיינו אכילה ושתייה, טומנת בחובה פתרון של 'תענית'. התענית שהיא הרעב הגשמי והרוחני, יש בכוחה להמשיך את מימי החסדים ולבטל את גזירת הרעב. אבל בייחס לחוקי הטבע הרוחניים היא בעצמה נחשבת כביכול לגזירה.

ויתר על כן, אותה גזירה רוחנית, למרות שהיא בעצמה טומנת בחובה פתרון רוחני ליושב הגרון שאין יכולת לדבר דיבורי קדושה. אבל ישנה לפעמים חולשה כל כך גדולה אצל האדם באמונה בבחינת "מדרך פשעם ומעוונותיהם יתענו כל אוכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מוות", כאשר הוא נופל לקושיות שאין עליהם תשובה, שאין בכוחו להתענות ולהתחזק באמונה, שהרי הוא עומד על גבול המוות הרוחני. ועל כן כאן מגיע תפקידו של הצדיק לעשות נס ושידוד הטבע רוחני, שגם כאשר אין בכוח האדם להתענות תענית גשמית ורוחנית (עיי'ן במדור אז נדברו), תהיה לו תקווה טובה בכוח שידוד הטבע הרוחני.

(המשך המאמר וביאור כל העניין בעלון הבא)



יו"ל ע"י רשת הכוללים ליקוטי מוהר"ן שע"י ארגון "לטייל בתורתו"

קו לסלסל בתורתו | טעמו וראו כי טוב ה' 04-627-73-13

דוא"ל: 046277313@gmail.com



דבקות אחורי הקדושה

וזה בְּחִינַת מה שמובא אצל אברהם אבינו כל ענין הרעב והירידה למצרים, שבזה מרומז כל ענין התענית ואחיזת שרי פרעה, כמובא בדברי האריז"ל: (בראשית יב) 'ויהי רעב בארץ', 'רעב', היינו בְּחִינַת תַּעֲנִית שבאה מלמעלה, והיא כמו התענית ש'האדם מרעיב את עצמו', וזה הוא אותה בחינה של דְּבִיקוֹת אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה שנעשית גם על ידי התענית, כי שמות הו"ה אֱלֹקִים כאשר הם נכתבים בְּחִינַת אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה הם עולים כמספר רַעַב (272), [כי שם הו"ה בכתבת אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה, דְּהֵיִינוּ 'י' ק"י ו'ק"י עוֹלָה ע"ב (72) וְשֵׁם אֱלֹקִים בְּכַתִּיבַת אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה: הו"ה א"י א"י א"י א"י א"י א"י עוֹלָה ר' (200), וְשֵׁנֵיהֶם יחד עוֹלָה רע"ב (272)] ועל כן על ידי התענית - 'יורד אברהם מצרימה' שהירידה הזאת על אף שהיא ירידה לאברהם, אבל היא תחילת התיקון של התגברות התאוות ותיקון הדיבור שירד לגלות, כי ירידת אברהם היינו הירדות מימי הקדשים שירדים מהמזבח ל'הקדש מיצר הגרון שם נמצא הדיבור תחת שליטת שרי פרעה, ה'הוציא את הגרון מבחינת 'ניחר גרוני' שאינו יכול לדבר שום דיבור, בְּחִינַת (בראשית יב) מה שנאמר שם באברהם 'הקדש וְנִסְעַת הַנְּהַגְהָה', שירידתו היא בשביל ה'הקדש הַנְּהַגְהָה, ה'הקדשים (ישעיה נח) 'קרא גרון אף תהשוף' מבלי שהגרון יתייבש כלל.

העלאת הניצוצות

וְאֵי, כְּשֶׁנֶּחְדָּקִין אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה בבחינת יחוד אחור באחור, שְׁעַל ידֵי זֶה אֵי אִשְׁפֹּר הַקְּלִיפּוֹת לְיַבְנֹם שְׁשֵׁם לאחורי הקדושה וְלִינֵן מִשָּׁם, וְאֵי מְמִילָא נְתַלְתִּין הַפְּנִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה אל הקליפות. וְאֵי: מִתְקִיִּים מִה שֶׁכְּתוּב אצל אברהם, בעת שנכנס למצרים עם שרה - 'וַיִּרְאוּ אוֹתָהּ שְׂרֵי פְרַעְהוּ', (בראשית שם) שראו את פניה, היינו שְׁאֵלֵי הַשְּׂרִים הַזֵּה שֶׁהֵם שר המשקים, האופים והטבחים, שהם תאוות אכילה ושתיה, רוֹאִים אֶת יוֹפֵי הוֹד הַדִּיבּוֹר דְּהֵיִנוּ את פני הקדושה, ואז 'וַיִּהְיֶה אוֹתָהּ אֵל פְּרַעְהוּ' שהם לוקחים אותה אל הקליפה הקשה יותר, שהוא העורף והוא מלכות ושורש לשרי פרעה, כי הוא מערכת המזלות, וְכֵן זֶה הַקְּלִיפּוֹת יוֹנְקִים מִפְּנֵי הַקְּדוּשָׁה, הוּא מוֹכּוֹן מְהֵרָה וְתַבְרָךְ לרעתם, כִּי ה'הוציא בְּעָלְם מִפְּיָהֶם דְּהֵיִנוּ הַנִּיצוֹצוֹת שֶׁבִלְעוּ,

ומבאר רבינו: 'עוֹלָמְתָא שְׁפִירְתָּא', זֶה בְּחִינַת אַמּוֹנָה שֵׁשׁ לֵה קוֹמָה שְׁלִימָה, בְּחִינַת (שיר השירים ו) 'יָפָה אֶת רֵעִיתָ' ומקשר הפסוקים מבואר שהלשון רעיה' הוא קשור לאמונה בְּחִינַת 'וַיִּרְעֵה אַמּוֹנָה' כּמוֹזכּר לְעִיל. ולפי זה היופי המוזכר בהקשר לרעיה' מתאר את האמונה השלימה. והיופי המיוחד שלה הוא דווקא בכך דְּרִיבֵיתָ הִיא עֵינָיו, והעניינים היינו אֵלֵינוּ הַקּוֹשִׁיּוֹת הַזֵּה שאין עליהם תשובה, שְׁבִקוּשִׁיּוֹת אֵלוּ אֵין לְעֵינֵינוּ בְּהֵם, כי כל באיה לא ישוּבוּן, וְצָרִיד הִתְחַן בְּאַמּוֹנְתוֹ לְבַד.

ועתה מגלה את ענין גוף האמונה בעצמה - 'וְנִפְאָר מְמִירְתָּא וְאִתְגַּלְיָא' שגוף ועצם האמונה כוללת בתוכה ב' עניינים שלכאורה הפוכים, כי היא בבחינה אחת מְמִירָא וסתומה, כי אם תשאל את המאמין אֵיזָה טַעַם של הבנה וסברה פְּאַמּוֹנָה עצמה, וְדָא המאמין אֵינוּ יודע הַהֵשִׁיב הֵךְ טַעַם על אמונה, כי אַמּוֹנָה אֵינוּ שׂוֹדֵד אֵלָא בְּדָבָר שְׁאֵינוּ יודע טַעַם ועל כן אם יאמר טעם מתקבל הרי בהכרח שזו אינה אמונה, ועל כן האמונה היא סתומה ללא טעם והבנה, וְאִתְגַּלְיָא עַל פִּי כֵן יש בה בחינה הפוכה שהיא בבחינת 'וְגַלְיָא', היינו שְׁאֵלֵינוּ הַמְּאִמִּין הַדְּבָר שֶׁהוּא מאמין בו, וְלָא אצלו, כּכּוֹז מִדְּרַגַּת גִּלּוּי גְבוּהָה - כְּאַלְוֵי רוֹאֵה בְּעֵינָיו אֶת הַדְּבָר שֶׁהוּא מְאִמִּין בו, וידעיה זו היא יותר ברורה מידיעה שנובעת מהבנת השכל וסברותיו, וכל זה מְחַמֵּת גִּדְלָא אַמּוֹנְתוֹ הַשְּׂפִירָה שהיא אמונה חושית במדריגה מאוד שלימה.

ועתה מוסיף לבאר את דרכי התגלות האמונה, שהיא 'נְפִיקַת בְּצַפְרָא' בכל בוקר היא יוצאת ומתגלה מתוך הסתרתה, וְיִמְתַּכְסִיָא בִּימְתָא ככל שהיום הולך ומתרחק מהבוקר האמונה הולכת ומתכסה. כי הַאֲמוֹנָה מְתַחַדְשֵׁת אֵצֶל הַאֲדָם לְהֵאמִין בלא טעם ועין כְּכֵן בּוֹקֵר, בְּחִינַת (איכה ג) 'הַדְּשִׁים לְבָבְךָ וְכִי' [רבה אמונתך] באמונה שבה הדבר גלוי כאילו רואה בעיניו ממש. אבל וְיִמְתַּכְסִיָא בִּימְתָא, מְחַמֵּת מְרַדֵּת עֵקֶשׁ עוֹלָם כּוֹן עֲסָקֵי הַפְּרִנְסָה והרפואה, על ידם נְתַפְּסָה הַאֲמוֹנָה מִחַמַּת שֶׁהֵם הַסִּיבּוֹת שֶׁל הַטֵּבַע וכמו שמבאר בהמשך אות ו¹⁵.

אך באמת, דווקא מתוך כיסוי האמונה והתחדשותה, האמונה עצמה מְתַקְשֶׁמֶת בְּקִישׁוֹתֵינוּ דְרִיבֵיתָ הוֹי, היינו שְׁעִיקָר קִישׁוֹתֵינוּ הַאֲמוֹנָה שֶׁהֵם כּמוֹ תּוֹסַפֵּת על גוף האמונה בעצמה, נעשה בְּשִׁמְקָרְבִין אֵצֶלָה בְּנֵי אֲדָם שְׁלֵא הוֹי מְקָרְבִין בֵּין בְּחִינַת לְבַד.

בְּחִינַת: מה שהתבאר לעיל בפסוק 'עַת אֲשֶׁר שְׁלַט הָאֲדָם בְּאֲדָם רַע לֵו' שהתגברות ושליטת הקליפות על הקדושה לינוק מפניה הוא רע לקליפות בעצמם, וְזֶה פְּנִימִיּוֹת הַבִּיאוֹר בִּפְסוּק 'וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרַעְהוּ' שלקחת שרה לבית פרעה, הוא בשביל הנגעים שיושגו על פרעה, דְּהֵיִנוּ הַצּוֹתָה כִּל הַנִּיצוֹצוֹת מִשָּׁם¹¹.

קישוטי האמונה

וְזֶה מִה שֶׁמְרומז בִּפְסוּק (משלי לא) 'שִׁקֵּר הַחֹן וְהַבֵּל הַיּוֹפִי אֲשֶׁה רִצָּת ה' הִיא תִתְהַלָּל' מצד היופי האמיתי של הוד הדיבור מפני הקדושה¹², וזה בְּחִינַת 'וַיִּהְיֶה אוֹתָהּ אֵל פְּרַעְהוּ' שהם ראו את יופי הקדושה, ועל כן הם רצו לתפסה בשביל פרעה, ואֵין זֶה אֵלָא לרעתם, בְּשִׁבְלֵי שְׁפַרְעָה וְהַשְּׂרִים יְהִיוּ בְּבַחֲנֵית 'תִּנְנוּ הֵךְ מְפָרֵי וְדִיחָ' של הקדושה בעצמה, היינו ה'הוציא נְצוּצוֹת הַקְּדוּשָׁה הַשְּׂיִיכִים לֵה מְבִינֵיהֶם. כִּי כְּשֶׁהִיא מוֹצִיאָה כֵּן הִיוֹתָה שֶׁלָּה מִבֵּין הַקְּלִיפּוֹת, אֵין יתר על כך מְשַׁלְכִין כֵּן הַעֲבוּרִים אֶת אֵלֵיהֶם כּמוֹבָ לְעִיל, וְפְנִיָם בּוֹלָם לְאַמּוֹנָת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַתְּפִילָה, בבחינת 'לְקַרְא כּוֹלָם בְּשֵׁם ה' וְשִׁלַּב זֶה, שֶׁמִּלְבַּד עֲלֵיית הַנִּיצוֹצוֹת, מִבֵּין הַקְּלִיפּוֹת, מוֹסִיפִים הַעֲבוּרִים בעצמם להשליך את אמונתם ולהדבק באמונה ישראל, זֶה עֵיקָר קִישׁוֹתֵינוּ הַאֲמוֹנָה הַמוֹזְכְּרִים לְעִיל, שְׁעִיקָר עֵינֵינֵם הוּא שְׁעִיקָרְבוּ אַחֲרֵי הַאֲמוֹנְתָה, דְּהֵיִנוּ דוֹקָא כֵאלוֹ שֶׁמִּתְחִילָה לֹא הוּא חֶלֶק מֵאֲמוֹנַת יִשְׂרָאֵל. ועל ידי כל זה הותרה האכילה ונעשה על ידי אכילתו יחוד קוּב"ה ושכינתה אפין באפין.

שלמות יופי האמונה

עתה רבינו מלביש את דבריו בתוך דברי הזוהר בחלק 'סבא דמשפטים', ובתוך דבריו מוסיף דבר נפלא בעניין שלמות האמונה, שלא נזכר לעיל בפירוש:

וְזֶה בְּחִינַת מה שמובא בזוהר הקדוש שהסבא דמשפטים שאל את ר' חייא ר' יוסי כמה שאלות ואחת מהם היא: (סבא דמשפטים דף צה) 'מהו עוֹלָמְתָא שְׁפִירְתָּא דְרִיבֵיתָ הִיא עֵינָיו גּוֹפָא טְמִירָתָא וְאֵתְגַלִּי, נִפְקַת בְּצַפְרָא וּמִתְכַסֵּיא בִימְמָא. מִתְקַשֶּׁטת בקישוטי דלא הו' [פירוש: מהי עלמה יפה שאין לה עיניים, גופה סתום וגלוי, יוצאת בבוקר ומתכסה ביום, והיא מתקשטת בקישוטים שלא היו].

הערות והרחבות

- 1 פשעם ומעוונותיהם יתענו" שזה עיקר קישוטי האמונה. דוק היטב כל קשר הדברים עם מה שכתב רבינו שעל ידי שמתוועדים יחד ומדברים אחד עם חבירו כולם ישובו אל האמונה.
- 2 כמובא בלשון רבינו בכתב ידו הקדושה.
- 3 מתוך קשר הדברים מובא, שפרעה ושריו הם מקבילים לקושיות שיש עליהם תשובה ולקושיות שאין עליהם תשובה, ועל כן מתוך שליטת שרי פרעה אפשר להיתפס ברשתו של פרעה בעצמו.
- 4 ובתורה של כתב יד רבינו מבואר תוספת ביאור בעניין זה בלשון הפסוק 'ולאברהם היטיב בעבורה' עיי"ש.
- 5 כמובא על פי הכלל השישי.
- 6 וצ"ב מדוע אין לה עינים כלל, הרי לכאורה יש לה עינים לעיין בקושיות שיש עליהם תשובה. ומלבד זאת, הרי באמת הכל גלוי אצלה כאילו היא רואה בעיניה ממש ואדרבה יש לה עינים יותר מעיני השכל והעיון.
- 7 מלשון הזוהר משמע שבהתחלה היא טמירה ואחר כך היא מתגלה, אבל בלשון רבינו משמע שגם הסתום וגם הגלוי אצלה, הם תמידים.
- 8 וצ"ב שהרי לכאורה מה שהיא יוצאת בבוקר זה שייך לחלק הגלוי שבה, ולעומת זאת הכיסוי שמתכסה שייך לחלק הטמיר והסתום שבה, אבל בלשון הזוהר משמע שבהתחלה היא סתומה ואחר כך היא מתגלה.

- 1 בדברי האריז"ל (ליקוטי תורה: פרשת לך לך ופרשת וישב) מבואר בקצרה כל עניין שתי השמות בכתבת אחוריים שעולה רע"ב, וכן ביאור עוד פסוקים שמוזכרים בדברי רבינו עיי"ש.
- 2 לפי קשרי התורה מבואר שהארץ בעצמה היא השכינה (שהיא האמונה והתפילה), ולפי זה הרעב הוא בארץ בעצמה, שהתגברות הקליפות בתאוות אכילה היא התגברות הקליפות על הקדושה. ויש לעיין מדוע הרעב שבא מלמעלה נחשב כתענית (עיי' ביאור הליקוטים).
- 3 עיין בהערה הקודמת.
- 4 כאשר אין יחוד פב"פ אזי השפע אינו יורד לעולם, ועל כן עצם העדר היחוד הוא גורם רעב בעולם. וכאשר הרעב הוא נעשה במכוון מלמטה אזי נעשה על ידי זה יחוד שהוא בעצמו התגברות האמונה על הדעת וכמו שיבואר בהמשך.
- 5 בפשט הפסוק ירידה זו היא ניסיון לאברהם באמונה והיא עצמה בבחינת "עת אשר שלט האדם באדם", כי בהז שהרעב מתגבר על אברהם בארץ ישראל, הוא היפך הכוח של הצדיק לבטל גזירות ולגלות את גילוי האמונה מהגלוי על הסתום.
- 6 כמובא שם בדברי האריז"ל בקיצור לשון, ועיין בהערה הקודמת.
- 7 עיין שם בדברי האריז"ל.
- 8 יש לציין, שמהמשך לשון הפסוק שם "קרא גרון אל תחשוך, והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאותם" מובן, שהדיבור נועד להחזיר את כל הרחוקים בתשובה "מדרך

שאלה:

אני לומד את התורה כבר כמעט חודשיים תמימים, משתדל להתעמק בה ולקיימה כפי השגתי ידי. אני עוקב גם אחרי כל מה שנכתב בעלון הנפלא ואכן זה מאוד מוסיף להבנת התורה.

אך ברצוני להעלות נקודה חשובה, אמנם זכור לי שעסקו בה בעבר בעלון זה (אולי בתורה ל"ג), אבל אשמח אם תוכלו להרחיב בה יותר.

הגעתי לנקודה שלמרות כל מה שאני מבין, אני מנסה לשרטט לעצמי את מהלך התורה, מהי נקודת המוצא ולהיכן היעד. ובנקודה הזו אני מרגיש כאילו אני עומד מול קיר!

תשובה:

שאלה חשובה. אך לא נוכל להשיב עליה בפעם אחת. לכן בעז"ה בשבועות הקרובים נקדיש את המדור להרחיב בביאור הנושא החשוב שהעלית.

לפני שניגש לעצם העניין, חובה עלינו להקדים ולומר שבלימוד והליכה עם תורה ישנם כמה חלקים הנוגעים לשאלתך. יש לימוד של עצות כלליות, יש לימוד של עצות פרטיות וחדשות, ויש לימוד של מהלך התורה, תיקון כללי שמתחיל מהנקודה הכי רחוקה ועד לנקודת היעד הכי גבוהה וחוזר חלילה.

נתחיל עם עניין העצות הכלליות. יש כלליות התורה של רבינו כמה וכמה עצות כלליות שנוגעות לכל אחד בכל מצב ושוות לכל נפש. עצות אלו מקבלות בכל תורה פן חדש וזויות אחרת. ולכן בכל לימוד של תורה מהתורות בספר ליקוטי מוהר"ן, אין לזלזל בכך שמלבד המהלך המיוחד בכל תורה, יש התחדשות בכל מיני אופנים לכל אותן עצות כלליות שרבינו גילה לעולם!

נמשיך לעניין העצות הפרטיות. בכל תורה, כאשר נכנסים מעט בלימוד העיון והבנת התורה מנייה ובינה, דקדוק בלשונויות הקדושות וכל כי האי גוונא, אפשר להוציא הרבה עצות ותובנות חדשות, הנוגעות לכל סוגי המצבים הפרטיים העוברים חולפים ומשתנים מיום ליום ומבן אדם לחבירו. וכן יש כמה וכמה יסודות ומהלכים קצרים ועמוקים בכל תורה ותורה, למרות שאינם הולכים על פני כל מהלך התורה.

מעבר לכל זה, בכל תורה רבינו סובב והולך גלות מהלך שלם של תיקון (וכלשון מוהרנ"ת בהקדמה, שיש בכל תורה את 'כללות התורה' שהיא מחוברת ונסגרת ונכללת ממנה טעמים וכו') מראשית ועד תכלית, מתחילת כל ההשתלשלות ועד המדרגה הנמוכה ביותר. כל פעם בבניין אחר לגמרי, הנוגע בהגדרה אחרת של תכלית תכלית הריחוק ומדרגה התחנותה, ואיך להעלות ולתקן ריחוק זה עד לקיום כל המדרגות למעלה למעלה עד אין קץ.

כדי שנוכל להתחיל ולשרטט כלשונך מהלך שכזה, נצטרך בהתחלה לזהות היטב בתוך התורה, מהי באמת הנקודה הכי נמוכה, המדרגה הרחוקה ביותר, מחד גיסא. ומאידך מהי תכלית המדרגה העליונה שהיא היפך היפך המדרגה הנמוכה, ורק אז נוכל להתחיל ולהתבונן מהי הדרך העולה.

ועל כך בהרחבה בעלון הבא.

דברי רבינו מתבאר בהרחבה הצורך להתחדש ולחזור לתחילת העבודה בכל פעם, שמשם מקבלים את עיקר כוח העבודה ואת ההתלהבות. בדבריו משמע שהסיבה לחזור לאחוריו היא "פן ואולי לא היתה התחלתו כראוי". לכל נטעה בזה מוהרנ"ת מדגיש בדבריו את שכתב רבינו במקומות רבים, שההכרח בהתחדשות הוא תמידי ויסודי, וזה לשונו ב'ליקוטי תפילות':

ונזכה שתהיה עבודתך אצלנו חדשה בכל יום ויום, ונתחיל בכל פעם מחדש כאלו לא התחלנו עדין מעולם לעבדך. בפרט קטני ערך פמונו, אשר באמת לא התחלתי עדין שום התחלה אמתית בעבודתך. ואפלו בעת שתזכנו לעבד אותך באמת פראוי, תזכנו תמיד להתחיל בכל פעם מחדש ונזכה לחדש פנשר נעוריי בתורתך ובעבודתך הקדושה ולא נפול חס ושלום לזקנה ותשות כח כלל, רק בכל יום יום יהיו מצותיך ועבודתך בעיינינו פחדשים, ואזקה להיות עז פנמר וקל פנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אבינו שבשמים, "אל תשליכני לעת זקנה, ככלות כחי אל תעזבני" ויקים בנו מקרא שכתוב: "וקוי ה' יחליפו כח, יעלו אבר פנשרים, ירוצו ולא ייגעו, ולכו ולא ייעפו".

וב'ליקוטי הלכות' השכמת הבוקר ג':

שבשביל זה צריכין להשתדל להתחיל בכל פעם מחדש ולא תהיה העבודה ישנה אצלו, כי עקר כח העבודה הוא פפי ההתחלה ועל-כן צריך להתחיל בכל פעם מחדש, כי אולי לא היתה התחלתו בתחלה פראוי, על-כן צריך להתחיל עתה וכן בכל יום ובכל פעם, עין שם. וכו'. וזה צריכין בבקר, כי בכל יום יום בבקר צריכין להתחיל לעסק בעבודת ה' מחדש בבחינת חדשים לבקרים וכו' פאלו לא התחיל עדין מעולם כלל וכמו שאמר רבתינו זכרונם לברכה (דברים ו), "אשר אנכי מצוך היום" בכל יום יום יהיו בעייניך פחדשים (ספרי שם) וכן דרשו על פסוק (דברים כ"ז), "הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכו'", שבכל יום יהיה דומה בעייניך פאלו היום באת עמו בבית (פירוש רש"י שם) נמצא, שבכל יום צריכין להתחיל מחדש, על-כן אסור לאכל קדם התפלה בבקר, שהוא בחינת תענית, שעל-ידי זה ממשיכין האור של כח ההתחלה ועל-ידי זה זוכין להתחיל בכל בקר מחדש פנ"ל.

דקדק בלשונו

קשרי התורה הטמונים בדקדוקי לשונותיו

הסתום והגלוי

המטייל במרחבי תורה ס"ב מגלה מערכת מסועפת של מילים מקבילות בעניין 'גלוי וסתום'. מיקומם ומשמעותם בכל מקום מעניינים ומאתגרים. ולמרות שלא נאריך, במעט שימת לב יוכל כל אחד לראות כאן התנוצצויות מופלאות.

רבינו מביא באות ה' את לשון הסבא דמשפטים' אודות האמונה הקדושה: "זופא טמירתא ואתגלי". והיא לא רק 'טמירא', אלא גם 'מכוסה': "מתכסיא בימנא, מחמת טרדת עסקי עולם נתכסה האמונה".

היפך נוסף של לשון 'גלוי' מצאנו בלשון 'סתום': "שעיקר ידיעת אלוקותו אינו אלא מגלוי על הסתום". ואת הסתימה מצאנו במקום נוסף: "לפעמים נסתמו שבילי השכל ואינו יודע להשיב". מעניין מאוד שזוהו ממש לשון ביאורו ט'במירתא: "כי אם תשאל את המאמין איזה טעם באמונה, ודאי אינו יודע להשיב לך טעם".

גילוי שהוא הסתר - והסתר שהוא גילוי

ננסה להצביע על נקודה קטנה בכל זה: התורה עוסקת בבירור ותיקון האמונה. מצד אחד טעויות הרחוקים

נובעות מכך שידיעת אלוקותו היא מן הגלוי על הסתום: "מגלוי, שהנהגת העולם הוא על ידי מערכת המזלות, נפלו בטעויות". מאידך, תיקון טעויות האמונה גם כן נובע מן הגלוי על הסתום: "כשהצדיק מבטל בתפילתו איזה חיוב של מערכת המזלות, אזי נתידיע מן הגלוי על הסתום, שיש אלקי וכו'".

מעתה נבין שיש דברים גלויים שמטעים את האדם וצריך להסתירם. לשון 'פרעה' הוא גלוי באופן שלילי ביותר: "כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם" (בחטא העגל, ודוק). פרעה הוא גם בחינת האחוריים כנ"ל.

ייתכן שהדבר מצביע על קשר בין הצורך להסתיר את אחורי הקדושה, לבין הסתרת אותו גלוי שלילי. יניקת הקליפות מהאחוריים, היא עצמה התגברות הסתרת האמונה, כאשר מתגבר אותו 'פרעה', וטועים ללמוד ממנו על הסתום.



'לחדש בתורתו'

ישר כח לכל השולחים את חידושיהם היקרים על התורה הזמנית. להזכירכם התאריך האחרון לשליחת החידושים למערכת הינו ו' תמוז. אנא הזדרזו להעביר למערכת את המאמרים שכתבתם, לבל נחמיץ ונמנע טוב מכלל הציבור הצמא לדבריכם.

'טעמו וראו'

משבוע לשבוע הולך ומתעצם פרויקט 'טעמו וראו', חבר מביא חבר, כאשר כל טועם רואה כי טוב ה' ומקרב את חבריו וקרוביו שיטעמו גם הם. כך תוך שבועות ספורים הצטרפו לגוינו של מלך המטיילים בתורתו' קרוב לאלף נרשמים בקו הייעודי, הלומדים את התורה הזמנית, ובכל שבוע ניגשים למעלה מ-400 נבחנים לעמוד בכור המבחן השבועי, ומפגינים בקיאות והבנה נפלאים בהצלחתם הגדולה. זאת כמוכן לצד התרוממות הדעת והנפש שחווים בעסקם בדברי אלוקים חיים אלו.

שלושת הזוכים בפרס הראשון בסך 1000 ₪ הינם: בפרשת בהעלותך, אלעזר מרדכי רוזנפלד מבית שמש. בפרשת שלח, יאיר חנניה ביטון מאשדוד. בפרשת קרח, שמעון מרגלית מבית שמש. ועוד עשרות רבות של זוכים בפרסי המשנה.

לידיעת הנבחנים והזוכים בהגרות: כפי שהוסבר הפרסים מוענקים לזוכים באמצעות כרטיסי 'ידיש כארט' הנוטענים בסכום הזכיה וניתנים לשימוש. חשוב לציין שהכרטיסים נשלחו רק לנרשמים חדשים שעדיין אין ברשותם כרטיס. לאלו שכבר קיבלו כרטיס בעבר לא נשלח כרטיס נוסף, אלא עליהם להפעיל מחדש את הכרטיס שברשותם, על ידי כניסה לקו מערכת 'טעמו וראו' (077-3362063), שלוחה 2 - 2, ויפעלו בהתאם להוראות.

השאלה השבועית

בכל מהלך התורה אנו רואים התגלות דרכי עבודת ה' בשני דרכים בעניין האמונה המתחברים זה עם זה. עבודת האמונה המוחלטת מול הקושיות שאין עליהם תשובה. ועבודת הדעת והבנת השכל מול הקושיות שיש עליהם תשובה.

והנה מצאנו בתורה שיש עוד עניין מרכזי וחשוב והיא עבודת 'ההתחלה', להתחיל בכל פעם מחדש (בתענית ובנסיעה לצדיק), ויש להבין מתי נצרכת עבודת ההתחלה? האם כשהאדם נמצא במצב של קושיות שיש עליהן תשובה, או כשנמצא בקושיות שאין עליהן תשובה. או שעבודת ההתחלה שייכת בשניהם?

ניתן להשיב בקו 'לסלסל בתורתו' ובכתב למדור 'אז נדבר'



לכבוד מערכת לטייל בתורתו,

ראשית ישר כח ותודה רבה על כל המאמרים הנפלאים, ובפרט על ההסברים החשובים שכתבתם לאחרונה על דרכי העיון בליקוטי מוהר"ן, במדור מרחבי התורה. הבחנתי בנקודה מאוד חשובה ומעניינת לדעתי, שמופיעה בנוסח כתב היד, ואולי תוכלו לשתף בה את הציבור.

כשמדבר שם בנוסח כתב היד על הטעויות שנופלים בהם רבים מחמת שהידיעה היא מהגלוי על הסתום, כתב: "יש שמודים במציאות אבל אומרים שגם העולם קדמון, והעולם מחויב המציאות כמו חיוב האור מן השמש, ועל ידי זה כופרים במצוות, כי אומרים שלא ישונה דבר ממנהגו על ידי מצוות; ויש מודים במצוות ובעבודות, אבל עובדים את כוחות וצורות עליונות, ועושים את הצורות שיהיו אמצעים בינם לבין הבורא. וכל הכפירות נעשים מחמת שרואים שמערכת השמים לא נשתנים ממעמדם, ורואים צדיק ורע לו רשע וטוב לו; אבל כשהקב"ה משדד המערכה בשביל תפילת צדיק - אזי מודים שהוא המחדש והמהווה את העולם כרצונו, ומנהיג את העולם כרצונו".

רואים כאן יחס חדש ומשמעותי למצוות. לא רק התפילה אמורה לשנות ולהשפיע על המציאות, אלא עצם קיום המצוות בפשטות הוא הדבר שבאמת משפיע על המציאות, ואכן "ישונה דבר ממנהגו על ידי המצוות", ואולי כדוגמה לזה ניתן לראות את מה שמסופר בחז"ל (שבת קנ"ו) אודות בתו של רבי עקיבא שנגזר עליה על פי מולה למות ביום חתונתה, ועל ידי שנתנה צדקה לעני בטלה הגזירה, כמו שמבואר שם בעניין 'צדקה תציל ממות'.

ויש כאן זוית חדשה להסתכלות על כל העניין של ההשתדלות, שהיא אפשר לחשוב שמצד אחד יש השתדלות, ומצד שני יש תפילה. וזה ודאי נכון, ושצריך לדעת שגם ההשתדלות אינה עיקר אלא מתוך אמונה שזה רצון ה' שיעסק בזה באותה עת.

אבל באותה מדה צריך להבין שאמנם יש השתדלות, אך מאידך ההשתדלות הגדולה ביותר היא פשוט לעשות את הדבר הנכון כרצון ה' יתברך, וזו אמנתנו שדווקא כך מונהג העולם לטוב האמיתי!

אשרינו!

יוסף לוי

ישראל מ'

כולל 'זמרת הארץ' - קריית ארבע

הבהרת מערכת לטייל בתורתו בעניין המבחנים

בעקבות פניות חוזרות ונשנות, וטענות שהועלו מדי פעם בעניין המבחנים (הן אלו השייכים לקבוצות 'לטייל בתורתו' והן אלו השייכים לפרויקט 'טעמו וראו'), כשחלק מהפניות צודקות אך חלק נובע מחוסר בהירות בצורת המבחן ואופני התשובות, הננו להבהיר בצורה ברורה:

א] בטרם עונים על השאלות חובה לעיין היטב לפחות פעמיים בנוסח השאלה. פעמים רבות הבנה לא נכונה של השאלה היא הגורמת לבחור בתשובה שאינה נכונה.

ב] התשובות הנכונות בדרך כלל אינן נובעות ממהלכים עיוניים או מקשרים יוצאי דופן בלימוד התורה, ולכן גם כאשר יש סברה לומר שכמה מהתשובות נכונות מצד האמת, מכל מקום ישנה תשובה אחת נכונה, שהיא לבדה התשובה המפורשת בדברי רבינו. (אלא אם כן מפורש בגוף השאלה שהתשובה הינה על פי קשרי התורה וכדו').

ג] לפעמים ההכרח של התשובה הנכונה עולה מתוך שלילת שתי התשובות האחרות. כלומר, מתוך ההכרח הפשוט ששתי התשובות האחרות אינן יכולות להיות נכונות בשום פנים ואופן, ממילא מובן מהי התשובה הנכונה.

למרות הבהרה זו, כמוכן יתכן שלפעמים נופלת שגגה בעריכת המבחן, שגיאות מי יבין, ועמכם הסליחה.

מערכת 'לטייל בתורתו'

הערות חידושים פניות ובקשות יתקבלו למדור עד 200 מילים בלבד!